

NOVA IDEJA
— RS 2030 —

STAVOVI GRAĐANA REPUBLIKE SRPSKE O EVROATLANSKIM INTEGRACIJAMA

Nova ideja RS 2030
septembar, 2018.

STAVOVI GRAĐANA REPUBLIKE SRPSKE O EVROATLANSKIM INTEGRACIJAMA

UVOD

Istraživanje je sprovedeno u drugoj polovini septembra 2018. godine na uzorku od 1000 punoljetnih stanovnika Republike Srpske, metodom anketiranja licem u lice. Ispitanici nisu samostalno popunjavali upitnik, već su odgovarali na pitanja koja im je čitao anketar. Terenski rad obavili su kontrolori i anketari agencije Prime Communications iz Banjaluke.

Prilikom izbora uzorka, vodilo se računa o sljedećim demografskim elementima:

- Broj stanovnika u pojedinim regionima Republike Srpske;
- Odnos urbanog i ruralnog stanovništva u pojedinim regionima;
- Veličina pojedinih naseljenih mjesta u okviru regiona;
- Približno jednak broj muškaraca i žena.

Istraživanje je sprovedeno u 29 opština u Republici Srpskoj, u sljedećim regionima:

Republika Srpska

Region Banjaluka: Banjaluka, Prnjavor, Srbac, Gradiška, Laktaši, Čelinac, Kneževo, Kotor Varoš.

Region Prijedor: Prijedor, Novi Grad, Kozarska Dubica.

Region Doboj: Doboj, Modriča, Derventa.

Region Bijeljina: Bijeljina, Lopare, Ugljevik,

Region Zvornik: Zvornik, Bratunac, Milići, Vlasenica,

Region Istočna Republika Srpska: Istočno Sarajevo, Pale, Sokolac, Višegrad, Rudo,

Region Trebinje: Trebinje, Bileća, Ljubinje.

Prilikom rada na terenu, anketari su se pridržavali nekoliko pravila koja su omogućila da izbor ispitanika bude slučajan. Anketari su dobili ime mjesne zajednice u koju idu, kao i uputstvo kako da izaberu određenu ulicu, broj kuće od koje se kreće s radom (start), kao i broj kuća koje se moraju preskočiti (korak) da bi uradili novu anketu. Po ulasku u domaćinstvo anketari su birali za ispitanika punoljetnu osobu kojoj slijedi rođendan. Ovim smo izbjegli bilo kakvu mogućnost da anketari na bilo koji način utiču na izbor ispitanika. Anketari su morali da ispituju podjednak broj muškaraca i žena.

DEMOGRAFIJA

Tabela 1. Pol

POL	N	%
MUŠKARCI	514	51,4
ŽENE	479	47,9
ODBIJA	7	0,7
TOTAL	1000	100,00

U okviru našeg uzorka nalazi se podjednak broj muškaraca (51,4%) i žena (47,9%).

Tabela 2. Starost

STAROST	N	%
18 – 29	234	23,4
30 – 44	300	30,0
45 – 59	286	28,6
60 +	174	17,4
ODBIJA	6	0,6
TOTAL	1000	100,0

S obzirom na godine starosti u okviru uzorka najviše je ispitanika starosti od 30 do 44 godine (30,0%), a slijede ispitanici starosti od 45 do 59 godina (28,6%) i mlađi od 29 godina (23,4%). U okviru uzorka najmanje je ispitanika starijih od 60 godina (17,4%).

Tabela 3. Godine škole

NIVO OBRAZOVANJA	N	%
OSNOVNA ŠKOLA	66	6,6
ZANAT	119	11,9
SREDNJA ŠKOLA ČETVRTI STEPEN	492	49,2
VISA I VISOKA ŠKOLA	310	31,0
ODBIJA	13	1,3
TOTAL	1000	100,00

Polovina ispitanika ima završenu srednju školu-četvrti stepen (49,2%), a slijede ispitanici sa višom i visokom stručnom spremom (31,0%). U okviru uzorka imamo 11,9% zanatlija i 6,6% sa završenom osnovnom školom.

Tabela 4. Tip naselja

TIP NASELJA	N	%
GRAD	520	52,0
SELO	480	48,0
TOTAL	1000	100,0

Istraživanjem je obuhvaćen podjednak broj ispitanika iz sela (48,0%) i grada (52,0%).

Tabela 5. Da li ste zbog ratnih dešavanja postali ...?

STATUS NAKON RATA	N	%
IZBJEGLICA	112	11,2
RASELJENO LICE	82	8,2
NIJE NAPUŠTAO/LA GRAD U KOJEM SADA ŽIVI	793	79,3
ODBIJA	13	1,3
TOTAL	1000	100,0

Među ispitanicima najviše je onih koji tokom rata nisu napuštali svoje mjesto prebivališta (79,3%), a slijede ih izbjeglice (11,2%) i raseljena lica (8,2%).

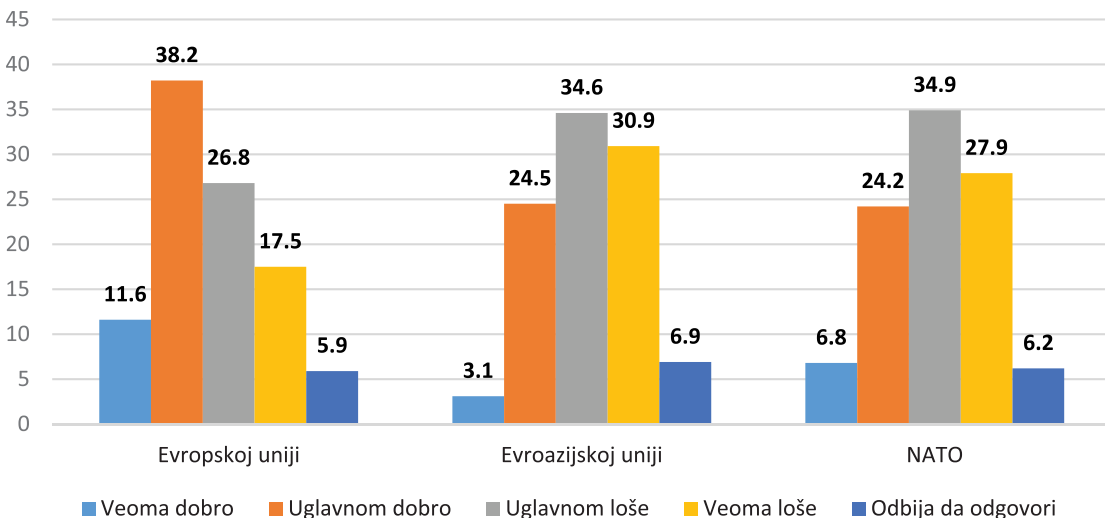
Tabela 6. Koje ste nacionalnosti?

NACIONALNOST	N	%
HRVAT	13	1,3
BOŠNJAK	39	3,9
SRBIN	906	90,6
DRUGI	42	4,2
TOTAL	1000	100,00

Od ukupnog broja ispitanika dominiraju Srbi (90,6%), a slijede Bošnjaci (3,9%) i Hrvati (1,3%). Ostalih je 4,2%.

REZULTATI

Generalno gledajući, kako procjenjujete svoje znanje o funkcionisanju ovih institucija?

Grafikon 1.

Kada pogledamo procjenu znanja građana Republike Srpske o pojedinim vojnim i političkim savezima u svijetu vidimo da najviše informacija imaju o:

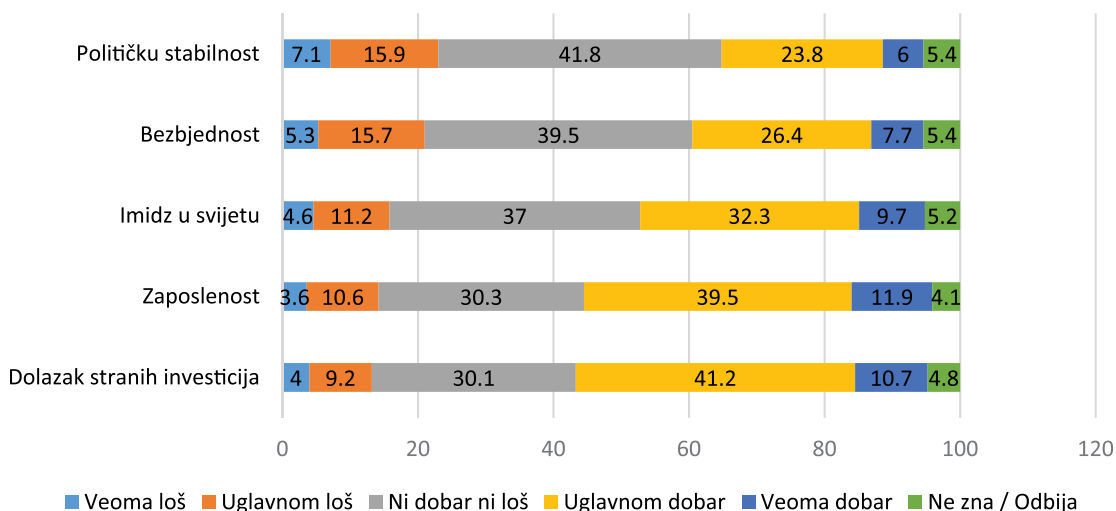
- EU (49,8%),
- NATO-u (31,0%) i
- Evroazijskoj uniji (27,6%).

Ipak, ako pažljivije pogledamo rezultate vidimo da ni to znanje nije baš veliko.

O EU veoma dobro znanje ima 11,6% ispitanika, dok 38,2% njih tvrdi da je njihovo znanje uglavnom dobro. Svoje znanje o NATO-u kao veoma dobro procjenjuje 6,8% građana ovog entiteta, a uglavnom dobro 24,2%. Znanje o Evroazijskoj uniji kao veoma dobro procjenjuje 3,1% stanovnika Republike Srpske, a uglavnom dobro 24,5%.

Postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena kada se radi o procjeni znanja o funkcionisanju NATO-a i njegovih institucija, gdje žene tvrde da imaju manje znanja (68,3%) u odnosu na muškarce (57,8%).

Kakav bi uticaj imao ulazak Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju na ...?

Grafikon 2.

Da će ulazak BiH u EU biti dobar za:

- privlačenje stranih investicija smatra 51,9% ispitanika,
- povećanje zaposlenosti smatra 51,4% ispitanika,
- poboljšanje imidža u svijetu smatra 42,0% ispitanika,
- povećanje bezbjednosti smatra 34,1% ispitanika i
- političku stabilnost smatra 29,8% ispitanika.

Kada se radi o uticaju ulaska u Evropsku uniju na imidž Bosne i Hercegovine u svijetu, možemo reći da je nešto više muškaraca koji smatraju da bi se poboljšao (45,4%) u odnosu na žene (37,9%) i ta razlika je značajna.

Da će ulazak BiH u Evropsku uniju poboljšati imidž zemlje smatra 47,5% mladih starosti do 29 godina, dok to isto misli 42,0% ispitanika starosti od 30 do 44 godine, 38,8% starosti od 45 do 59 godina i 39,7% starijih od 60 godina. Kao što vidimo sa godinama starosti opada uvjerenje da bi se imidž BiH popravio ulaskom zemlje u EU.

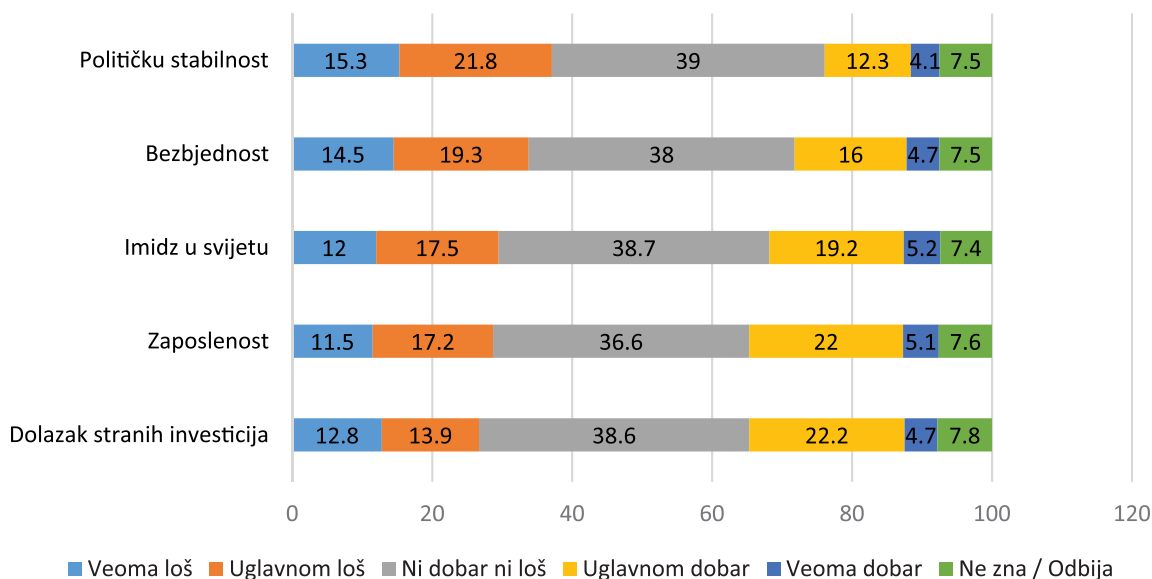
Da će ulazak BiH u EU imati dobar uticaj na zaposlenost smatra 48,8% stanovnika grada i 54,2% stanovnika sela, dok 26,7% ljudi koji žive na selu nije sigurno kakve će to imati posljedice na zaposlenost, za razliku od 33,7% iz grada.

Sa tvrdnjom da će ulazak Bosne i Hercegovine u EU uticati loše na zaposlenost slaže se 15,8% ispitanika sa osnovnom školom, 16,8% zanatlija, 12,4% ispitanika sa završenom srednjom školom četvrti stepen i 13,8% visokoobrazovanih .

Ulazak BiH u EU bi dobro uticao na bezbjednost u zemlji smatra 38,9% muškaraca i 29,2% žena.

Prema istraživanju 34,6% muškaraca i 24,8% žena smatra da bi ulazak BiH u EU dobro uticao na političku stabilnost zemlje

Kakav bi uticaj imao ulazak Bosne i Hercegovine u NATO na ...?

Grafikon 3.

Na pitanje kakav bi uticaj imao ulazak BiH u NATO, ispitanici su odgovorili na sljedeći način:

- privlačenje stranih investicija (26,9%),
- povećanje zaposlenosti (27,1%),
- poboljšanje imidža države u svijetu (24,4%),
- povećanje bezbjednosti (20,7%) i
- povećanje političke stabilnosti (16,4%).

Da bi ulazak BiH u NATO dobro uticao na bezbjednost u zemlji smatra 24,6% muškaraca i 16,7% žena.

S druge strane, 28,6% stanovnika grada i 39,4% stanovnika sela smatra da bi se bezbjednost u zemlji pogoršala ako bi BiH ušla u ovaj savez. Stanovnici grada (42,9%) smatraju da to ne bi imalo nikakvog uticaja, dok to isto misli svaki treći stanovnik sela (32,7%). Procenat ispitanika koji misle da će ulazak u NATO pogoršati bezbjednost u zemlji iznosi 27,4% ispitanika starosti do 29 godina, 33% ispitanika starosti od 30 do 44 godine, 32,2% stanovnika starosti od 45 do 59 godina i 47,1% stanovnika starijih od 60 godina. Da će se ulazak u NATO loše odraziti na bezbjednost BiH smatra 40,9% ispitanika sa osnovnom

školom, 36,1% zanatlija, 32,1% sa srednjom školom četvrti stepen i 34,5% onih sa višom i visokom školom.

Naš imidž u svijetu bi postao lošiji sa ulaskom u NATO smatra 26,2% stanovnika grada i 33,2% stanovnika sela. Stanovnici grada (43,5%) smatraju da to ne bi imalo nikakvog uticaja, dok to isto misli svaki treći stanovnik sela (33,5%). Posmatrajući starosnu dob, 20,5% mladih starosti do 29 godina smatra da bi ulazak BiH u NATO pogoršao imidž zemlje, dok to isto misli 28,4% ispitanika starosti od 30 do 44 godine, 29,0% onih starosti od 45 do 59 godina i 44,3% starijih od 60 godina. Sa porastom godina starosti raste i procenat građana koji smatraju da će se ulaskom zemlje u NATO pogoršati njen imidž.

Ulaskom Bosne i Hercegovine u NATO pokvariće se naš imidž u svijetu, prema mišljenju 37,9% ispitanika sa osnovnom školom, 31,9% zanatlija, 27,1% sa srednjom školom četvrti stepen i 30,7% onih sa višom i visokom školom.

Kada je u pitanju stav o političkoj stabilnosti nakon ulaska BiH u NATO, 32,1% stanovnika grada i 42,5% stanovnika sela smatra da bi loše uticao. Da ne bi došlo do drastičnih promjena u političkoj stabilnosti zemlje smatra 44,4% stanovnika grada i 33,1% stanovnika sela.

Da će doći do pogoršanja političke stabilnosti u zemlji mišljenja je 29,9% ispitanika mlađih od 29 godina, 38,4% ispitanika starosti od 30 do 44 godine, 33,5% ispitanika starosti od 45 do 59 godina i 50,6% starijih od 60 godina. Politička stabilnost biće lošija ako Bosna i Hercegovina uđe u NATO, stav je 48,4% ispitanika sa osnovnom školom, 38,6% zanatlija, 34,1% sa srednjom školom četvrti stepen i 39,1% onih sa višom i visokom školom.

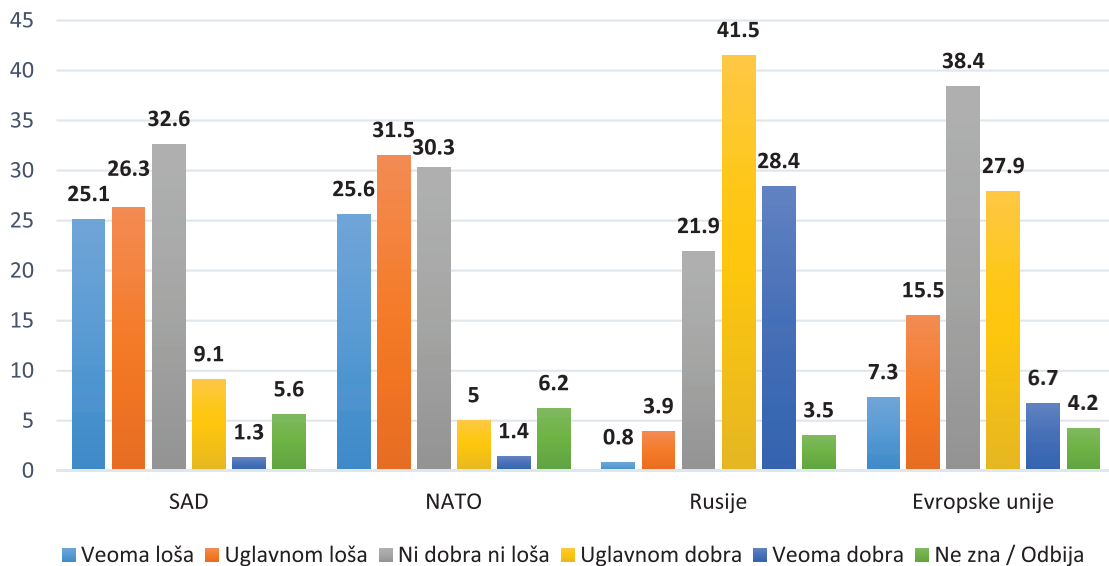
Ulazak u NATO bi uticao na povećanje stranih investicija u BiH smatra 32,9% mladih starosti do 29 godina, 25,6% ispitanika starosti od 30 do 44 godine, 26,9% onih starosti od 45 do 59 godina i 21,2% ispitanika starijih od 60 godina. Sa povećanjem godina starosti opada uvjerenje da će ulaskom zemlje u NATO doći do povećanja stranih investicija u zemlji.

Ulazak Bosne i Hercegovine u NATO loše će se odraziti na dolazak stranih investicija smatra 34,8% ispitanika sa osnovnom školom, 30,3% zanatlija, 24,4% sa srednjom školom četvrti stepen i 27,5% onih sa višom i visokom školom.

Istaživanje je pokazalo da 34,9% ispitanika sa osnovnom školom, 31,1% zanatlija, 26,5% sa srednjom školom četvrti stepen i 30,0% onih sa višom i visokom školom smatra da će se ulazak Bosne i Hercegovine u NATO loše odraziti na zaposlenost.

Da će doći do povećanja broja radnih mjesta mišljenja je 32,5% mladih do 29 godina, dok to isto misli 23,6% ispitanika starosti od 30 do 44 godine i 29,7% ispitanika starosti od 44 do 59 godina. Među ispitanicima starijim od 60 godina, 21,8% vjeruje da će se sa ulaskom zemlje u NATO povećati broj novih radnih mjesta.

Kako vidite političku saradnju Republike Srpske i ...?

Grafikon 4.

Građani Republike Srpske ocjenjuju kao dobru političku saradnju sa:

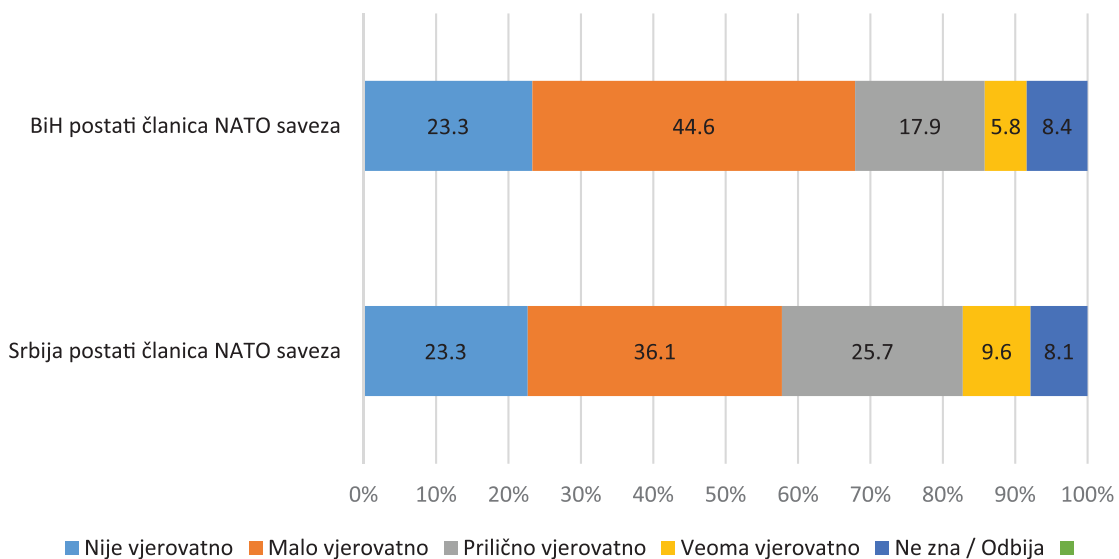
- Rusijom (69,9%),
- EU (34,6%),
- SAD (10,4%),
- NATO-om (6,4%).

Na pitanje o političkoj saradnji Republike Srpske i EU najveći broj stanovnika u gradovima je opaža ni kao dobru ni kao lošu (44,4%) dok to isto misli 31,9% stanovnika sela.

S druge strane, 28,5% stanovnika grada ovu saradnju opaža kao dobru, za razliku od 41,2% stanovnika sela.

Političku saradnju Republike Srpske sa SAD najveći broj stanovnika grada opaža ni kao dobru ni kao lošu (39,0%) dok to isto misli 25,6% stanovnika sela. S druge strane 47,9% stanovnika grada ovu saradnju opaža kao lošu, za razliku od 55,2% stanovnika sela. Političku saradnju BiH sa SAD 48,7% ispitanika mlađih od 29 godina vidi kao lošu, dok to isto misli 48,4% ispitanika starosti od 30 do 44 godine, 57,0% stanovnika starosti od 45 do 59 godina i 52,3% ispitanika starijih od 60 godina.

Po vašem mišljenju, da li će u narednih 10 godina...?

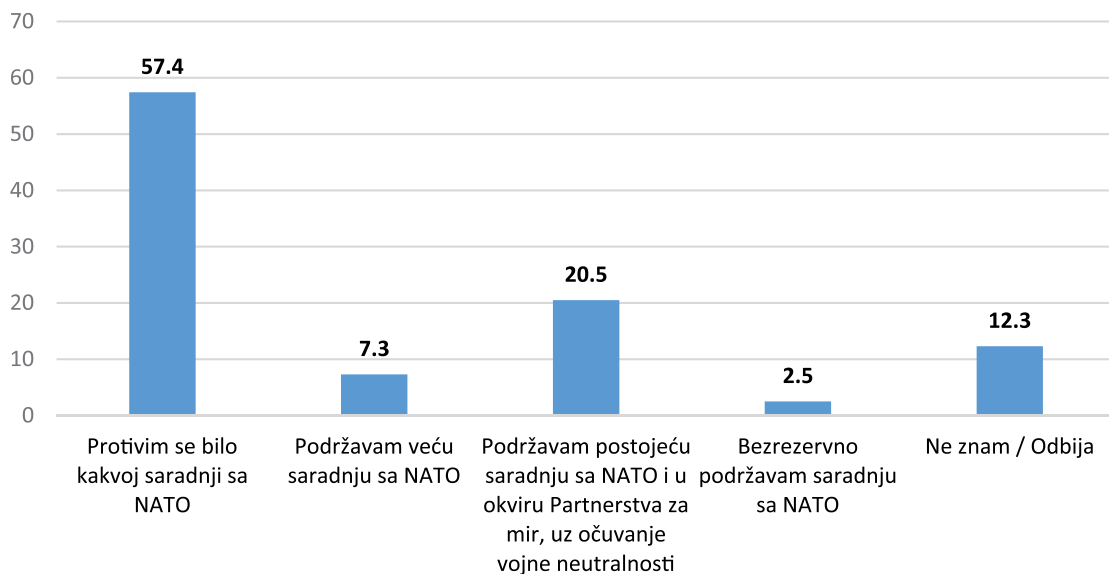

Grafikon 5.

Da će Srbija ući u NATO u narednih 10 godina vjeruje 35,3% stanovnika Republike Srpske, dok to isto za BiH misli 23,7%.

Kada se govori o ulasku Srbije u NATO u narednih deset godina, najviše skepticizma nalazimo kod zanatlija, gdje njih 30,3% smatra da to nije vjerovatno, dok to isto misli 21,9% visokoobrazovanih, 18,2% sa osnovnom školom i 17,9% ispitanika sa završenom osnovnom školom četvrti stepen.

Kakav je vaš stav o saradnji Bosne i Hercegovine i NATO-a?

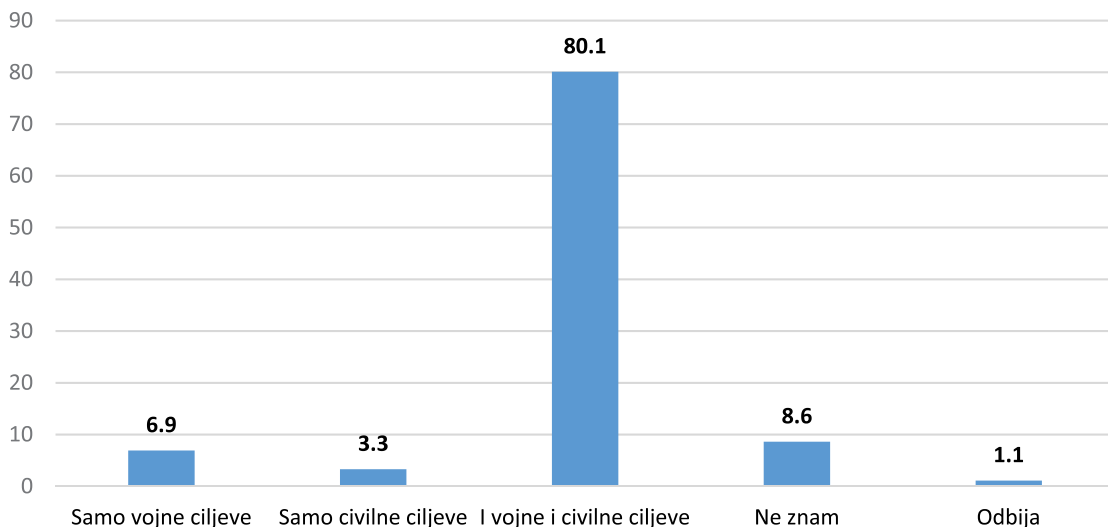

Grafikon 6.

Protiv bilo kakve saradnje sa NATO-om je više od polovine (57,4%) stanovnika Republike Srpske, dok postojeću saradnju sa ovim vojnim savezom podržava svaki peti stanovnik ovog entiteta (20,5%). Za veću saradnju sa NATO savezom zalaže se 9,8% stanovnika ovog entiteta.

Kada se radi o saradnji BiH i NATO-a vidimo da postoji značajna razlika između stanovnika sela i stanovnika grada. I jedni i drugi se najviše protive saradnji sa ovim savezom, ali je to protivljenje nešto izraženije kod stanovnika grada (59,8%), nego kod stanovnika sela (54,8%). Istovremeno, veću saradnju sa NATO-om nalazimo kod stanovnika sela (10,0%) nego kod stanovnika grada (4,8%). Postojeća saradnja BiH i NATO-a prihvatljiva je za 24,8% stanovnika grada i 15,8% stanovnika sela. Protivljenje bilo kakvoj saradnji sa NATO-om najviše je izraženo kod ispitanika sa osnovnom školom (68,2%), a slijede ispitanici sa srednjom školom četvrti stepen i visokoobrazovani (58%), dok se zanatlije najmanje protive (47,9%).

Da li je u septembru 1995. godine avijacija NATO-a bombardovala...?

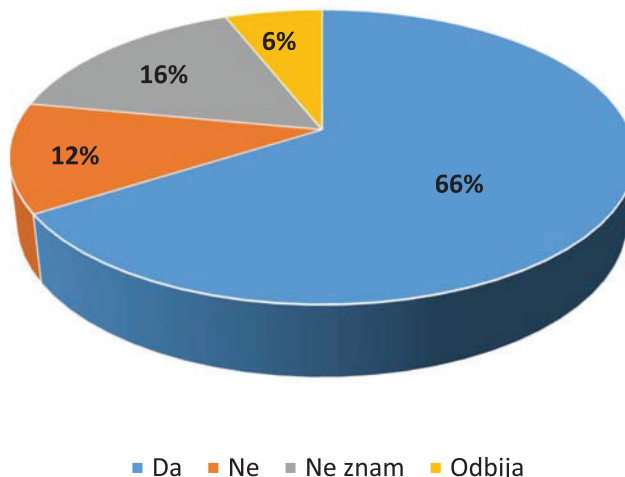
Grafikon 7.

Na pitanje koga je avijacija NATO-a bombardovala u septembru 1995. godine, ispitanici su odgovorili na sljedeći način:

- NATO je 1995. godine bombardovao i vojne i civilne ciljeve u Republici Srpskoj smatra 80,1% stanovnika Republike Srpske, dok njih 6,9% smatra da su gađane samo vojne mete.
- tokom bombardovanja 1995. godine gađane su samo civilne mete, smatra 3,3% ispitanika, dok 8,6% nije dalo odgovor na ovo pitanje.

Razlika između odgovora stanovnika grada i sela je primjetna samo kod odgovora „samo civilne ciljeve“. Da je NATO septembra 1995. godine gađao samo civilne ciljeve smatra 5,2% stanovnika grada i 1,3% stanovnika sela. Nešto više od 80% ispitanika sa završenom osnovnom školom, srednjom školom četvrti stepen i visokoobrazovani smatraju da je avijacija NATO-a tokom bombardovanja gađala i vojne i civilne ciljeve, a to isto misli 71,4% zanatlija.

Smatrate li da se NATO bombardovanje Republike Srpske u septembru 1995. godine moglo izbjeći?

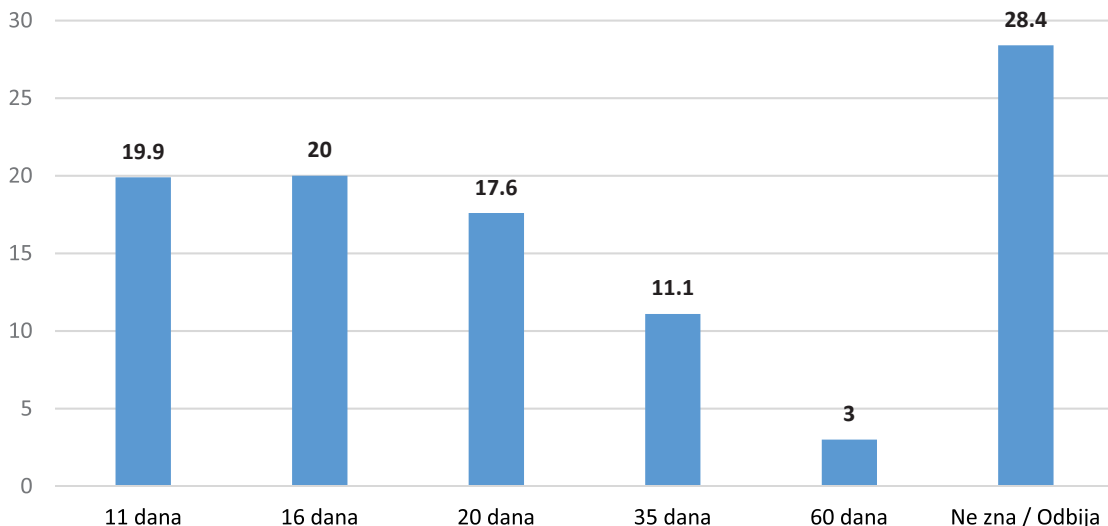

Grafikon 8.

Dvije trećine građana Republike Srpske (66,0%) smatra da se NATO bombardovanje moglo izbjeći, dok svaki deseti ispitanik misli da je to bila neminovnost (12,0%). Na ovo pitanje nije odgovorilo 22% učesnika ankete.

Da se NATO bombardovanje tokom septembra 1995. godine moglo izbjeći misli 70,6% stanovnika grada i 61,7% stanovnika sela, mada su stanovnici sela (21,5%) na ovo pitanje odgovorili „ne znam“, za razliku od 11,3% stanovnika grada. Stanovnici Republike Srpske s obzirom na svoje obrazovanje imaju prilično podijeljeno mišljenje o tome da li se NATO bombardovanje moglo izbjeći. Među ispitanicima sa završenom srednjom školom četvrti stepen dominira (71,3%) uvjerenje da se bombardovanje moglo izbjeći. Svaki drugi zanatlija (52,1%) smatra da nije moralo doći do sukoba između NATO-a i Republike Srpske. To isto misli i skoro dvije trećine onih sa završenom osnovnom školom (63,6%) i visokoobrazovanih (65,2%).

Da li znate koliko je trajalo NATO bombardovanje Republike Srpske?

Grafikon 9.

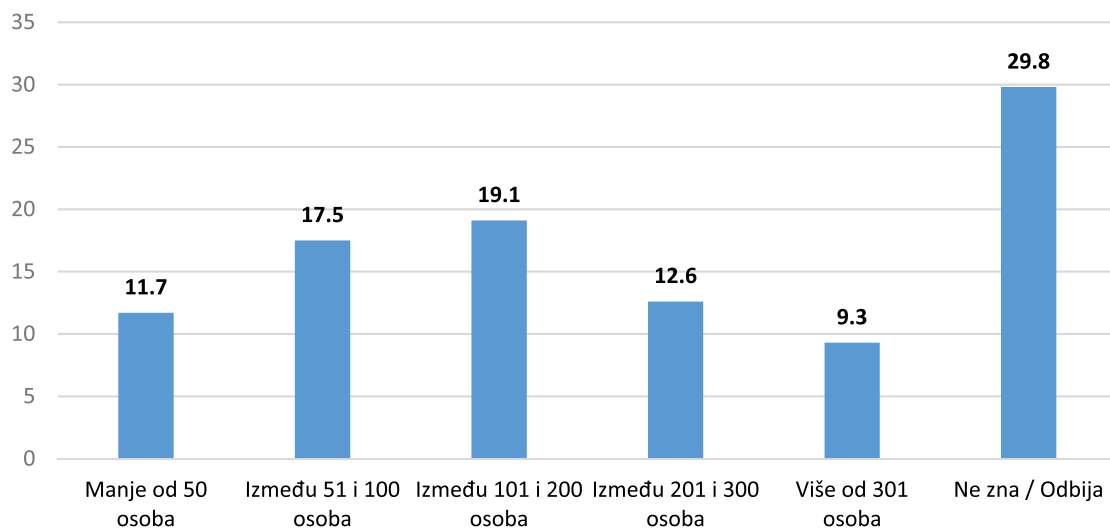
Iako je poznata činjenica da je NATO bombardovanje Republike Srpske 1995. godine trajalo 16 dana, od 30. avgusta do 14. septembra, rezultati našeg istraživanja pokazuju da građani imaju različito mišljenje.

Skoro podjednak je procenat (oko 20%) ispitanika koji misle da je bombardovanje trajalo 11, 16 i 20 dana, dok 11,1% misli da je trajalo 35 dana.

Interesantan je podatak da je 28,4% ispitanika odgovorilo da ne zna ili je odbilo da odgovori na ovo pitanje.

Da je NATO bombardovanje trajalo 16 dana zna 23,9% ispitanika mlađih od 29 godina, 15,3% ispitanika starosti od 30 do 44 godine, 19,2% onih starosti od 45 do 59 godina i 24,1% ispitanika starijih od 60 godina

Da li znate koliko je ljudi poginulo tokom NATO bombardovanja Republike Srpske?

Grafikon 10.

O broju poginulih građana u Republici Srpskoj ne postoje precizni podaci.

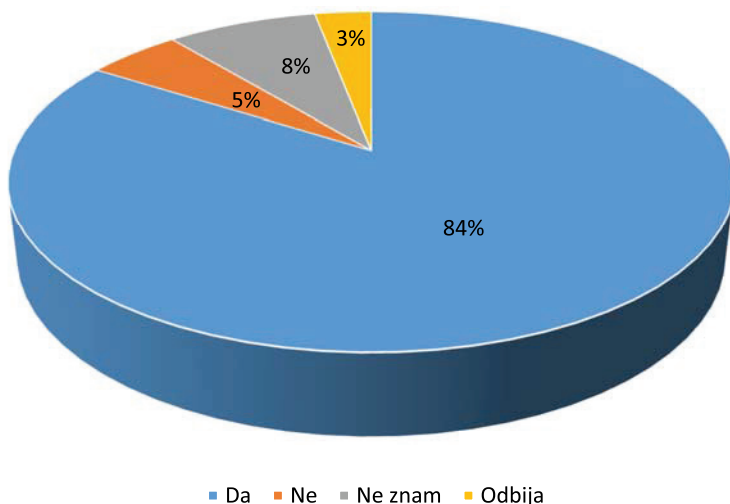
Prema rezultatima koje su objavili Kojić M., Vranješ N., Nuždić V. i Novković D. u knjizi „Namjernom silom na Republiku Srpsku“, a koju je izdao Republički centar za istraživanje rata, ratnih zločina i traženje nestalih lica, možemo naći podatke za oko 100 vojnika i civila koji su poginuli tokom bombardovanja od toga 51 civil i 46 vojnika.

Građani Republike Srpske imaju podijeljeno mišljenje o ovom pitanju. Svaki peti ispitanik (19,1%) smatra da je tokom bombardovanja ubijeno između 100 i 200 ljudi, njih 17,5% smatra da je ubijeno između 50 i 100 ljudi, 21,9% više od 200 ljudi, dok 11,7% smatra da je poginulo manje od 50 osoba.

Na pitanje „Koliko je ljudi poginulo tokom NATO bombardovanja Republike Srpske“ nije odgovorilo 24,6% stanovnika grada i 35,4% stanovnika sela.

Da je poginulo manje od 50 osoba smatra 14,4% stanovnika grada i 8,8% stanovnika sela. Da je poginulo više od 200 osoba u NATO bombardovanju smatra 25,6% stanovnika grada i 17,9% stanovnika sela. Između 50 i 100 ljudi poginulo je tokom bombardovanja NATO alijanse smatra 19,0% stanovnika sela i 16,2% stanovnika grada. Podjednak je procenat stanovnika sela i grada koji smatraju da je u septembru 1995. godine poginulo između 100 i 200 ljudi. Da je u NATO bombardovanju poginulo između 51 i 100 osoba smatra 21,6% obrazovanih, 20,2% zanatlija, 15,2% ispitanika sa završenom srednjom školom četvrti stepen i 12,1% onih koji imaju završenu samo osnovnu školu. Da je tokom NATO bombardovanja ubijeno oko 100 osoba smatra 18,4% ispitanika starosti do 29 godina, 19,7% ispitanika starosti od 30 do 44 godine, 11,5% starosti od 45 do 59 godina i 22,4% starijih od 60 godina.

Po vašem mišljenju, da li NATO treba da se izvini zbog bombardovanja Republike Srpske?

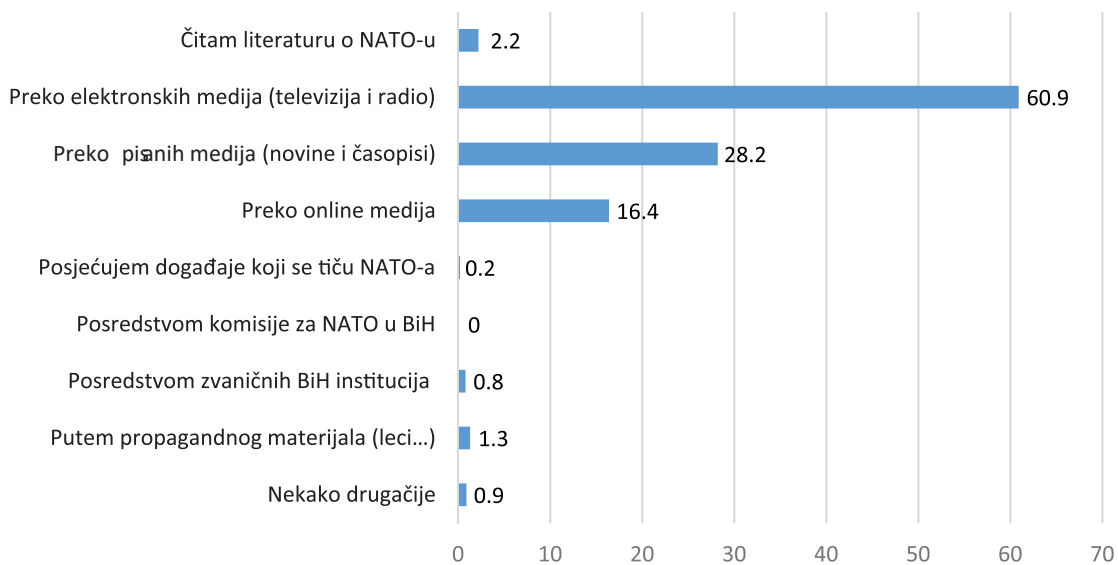

Grafikon 11.

Najveći broj stanovnika Republike Srpske (84,0%) očekuje izvinjenje od NATO-a zbog bombardovanja Republike Srpske.

Da NATO treba da se izvini zbog bombardovanja Republike Srpske smatra 89,7% visokoobrazovanih ispitanika, 97,8% onih koji su završili samo osnovnu školu i podjednak procenat onih sa završenom srednjom školom 80%.

Na koji način se najčešće informišete o NATO-u?

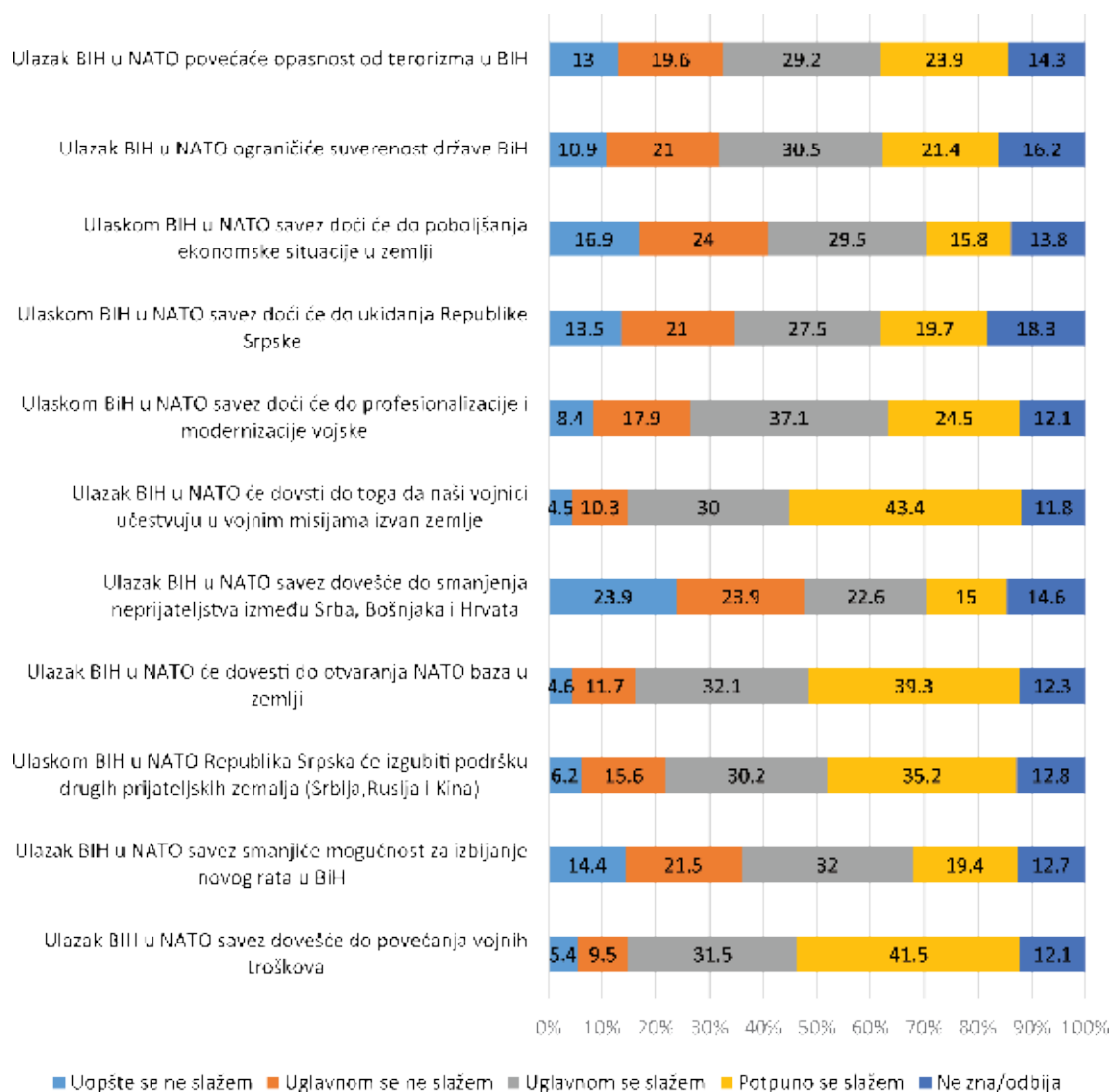

Grafikon 12.

Tri najvažnija kanala za informisanje stanovnika Republike Srpske o NATO-u su:

- elektronski mediji (60,9%),
- printani mediji (28,2%) i
- online mediji 16,4%.

Da li se slažete i u kojoj mjeri sa sljedećim tvrdnjama?

Grafikon 13.

Tačno 73,4% ispitanika smatra da će ulaskom BiH u NATO naši vojnici učestvovati u vojnim misijama izvan zemlje. Od toga 78,0% muškaraca i 68,5% žena. Isto smatra 78% stanovnika gradova i 68,3% stanovnika sela, a 73,0% stanovnika Republike Srpske vjeruje da će ulaskom BiH u NATO doći do povećanja vojnih troškova. Da će se povećati vojni troškovi smatra 72,6% ispitanika starosti do 29 godina, 74,3% ispitanika starosti od 30 do 44 godine, 70,3% ispitanika starosti od 45 do 59 godina i 75,9% ispitanika starijih od 60 godina.

Od ukupnog broja ispitanika 71,4% stanovnika Republike Srpske smatra da će ulaskom BiH u NATO doći do otvaranja NATO baze u zemlji.

Tačno 65,4% stanovnika Republike Srpske smatra da će ulaskom BiH u NATO, RS izgubiti podršku drugih prijateljskih zemalja. Gubitak podrške drugih, prijateljskih zemalja (Srbije, Rusije, Kine...) smatra neminovnim 70,2% muškaraca i 60,1% žena. Gubitak podrške prijateljskih zemalja ulaskom BiH u NATO smatra neizbježnim 64,5% mladih do 29 godina, 64,6% ispitanika starosti od 30 do 44 godine, 65,7% ispitanika starosti od 45 do 59 godina i 66,7% starijih od 60 godina.

Od ukupnog broja ispitanika njih 61,6% smatra da će ulaskom BiH u NATO doći do profesionalizacije i modernizacije vojske. Od njih je 66,0% muškaraca i 57,2% žena. To isto misli 68,9% stanovnika grada i 53,7% stanovnika sela.

Tačno 52,1% ispitanih stanovnika Republike Srpske smatra da će ulaskom BiH u NATO doći do povećanja terorizma u BiH. U povećanje opasnosti od terorizma u BiH vjeruje 58,2% muškaraca i 47,4% žena. Istraživanje je pokazalo da 67,5% ispitanika mlađih od 29 godina, 61,0% ispitanika starosti od 30 do 44 godine, 60,2% ispitanika starosti od 45 do 59 godina i 56,9% ispitanika starijih od 60 godina smatra da će doći do profesionalizacije i modernizacije vojske. Ulaskom BiH u NATO doći će do profesionalizacije i modernizacije vojske smatra 47% ispitanika sa završenom osnovnom školom, 61,3% zanatlija, 62,4% onih sa završenom srednjom školom četvrti stepen i 64,2% visokoobrazovanih.

Tačno 51,9% ispitanih stanovnika Republike Srpske smatra da će ulaskom BiH u NATO doći do ograničavanja suverenosti države BiH. Ovo mišljenje dijeli 56,0% muškaraca i 47,1% žena. Da će sa ulaskom u NATO BiH izgubiti svoju suverenost mišljenja je 59,4% ispitanika starosti do 29 godina, 50,7% ispitanika starosti od 30 do 44 godine, 47,6% ispitanika starosti od 45 do 59 godina i 51,1% ispitanika starijih od 60 godina.

Na pitanje da li će doći do ukidanja Republike Srpske 47,2% stanovnika Republike Srpske smatra da će ulaskom BiH u NATO doći do njenog ukidanja. Istraživanja su pokazala da veliki procenat ispitanika misli da će doći do ukidanja Republike Srpske ulaskom BiH u NATO, tačnije 51,4% muškaraca i 42,4% žena.

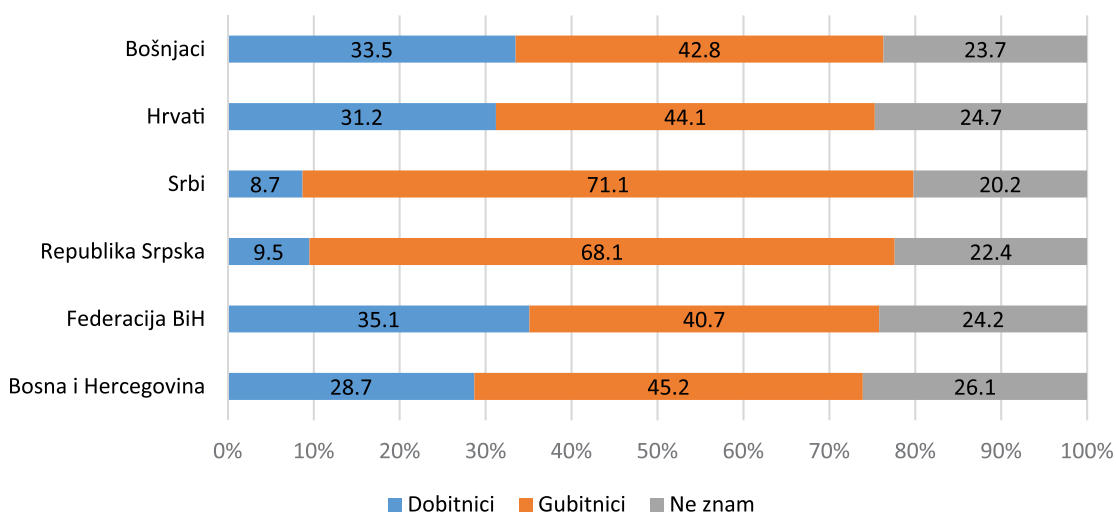
Tačno 45,3% ispitanih stanovnika Republike Srpske smatra da će ulaskom BiH u NATO doći do poboljšanja ekonomske situacije u zemlji. Sa ulaskom BiH u NATO doći će do poboljšanja ekonomske situacije u zemlji smatra 55,5% mladih do 29 godina, 47,6% ispitanika starosti od 30 do 44 godine, 38,5% ispitanika od 45 do 59 godina i 37,9% starijih od 60 godina.

Veliki broj stanovnika Republike Srpske (41,4%) smatra da će se ulaskom BiH u NATO smanjiti mogućnost za izbijanje novog rata. Smanjenje mogućnosti za izbijanje novog rata u zemlji očekuje 56,5% stanovnika grada i 45,8% stanovnika sela. Da će se ulaskom BiH smanjiti mogućnost izbijanja rata mišljenja je 58,5% ispitanika mlađih od 29 godina, 51,3% ispitanika starosti od 30 do 44 godine, 48,9% stanovnika starosti od 45 do 59 godina i 45,4% starijih od 60 godina. Kao što vidimo, sa porastom godina starosti raste i skepticizam da će se sa ulaskom zemlje u NATO smanjiti mogućnost od izbijanja međuetničkog sukoba u BiH.

Sa porastom obrazovanja raste i uvjerenje da će se sa ulaskom BiH u NATO smanjiti mogućnost od izbijanja rata u BiH i to smatra 36,4% ispitanika sa osnovnim obrazovanjem, 45,4% zanatlija, 53,6% onih sa srednjom školom četvrti stepen i visokoobrazovanih.

Od ukupnog broja ispitanih 37,6% njih smatra da će ulaskom BiH u NATO doći do smanjenja neprijateljstva između Srba, Hrvata i Bošnjaka. Sa ovom tvrdnjom slaže se 42,3% stanovnika grada i 32,5% stanovnika sela, a 50% ispitanika starosti do 29 godina, 33% stanovnika starosti od 30 do 44 godine, 35,0% ispitanika starosti do 45 do 59 godina i 32,7% ispitanika starijih od 60 godina takođe podržava ovu tvrdnju.

Po vašem mišljenju, ko su dobitnici, a ko gubitnici u procesu NATO integracija?

Grafikon 14.

Stanovnici Republike Srpske smatraju da su svi gubitnici u procesu NATO integracija, ali su najveći gubitnici Srbi (71,1%) i Republika Srpska (68,1%).

U procesu NATO integracija Bosna i Hercegovina je dobitnica za 24,2% stanovnika grada i 33,5% stanovnika sela. Ulaskom u NATO za 35,7% ispitanika starosti od 45 do 59 godina, BiH je najveći dobitnik. To isto misli 30,5% ispitanika starijih od 60 godina, 27,3% ispitanika starosti od 30 do 44 godine i 20,9% mlađih od 29 godina.

U procesu NATO integracija Federacija BiH je dobitnica za 29,6% stanovnika grada i 41,0% stanovnika sela. Ulaskom u NATO za 40,9% ispitanika starosti od 45 do 59 godina, Federacija BiH je najveći dobitnik. To isto misli 39,7% ispitanika starijih od 60 godina, 34,0% ispitanika starosti od 30 do 44 godine i 26,5% mlađih od 29 godina. Da će Federacija BiH biti dobitnik u slučaju da BiH uđe u NATO smatra svaki drugi zanatlija (49,6%), potom 37,1% visokoobrazovanih i svaki treći ispitanik sa završenom osnovnom školom (33,3%) i srednjom školom četvrti stepen (31,3%).

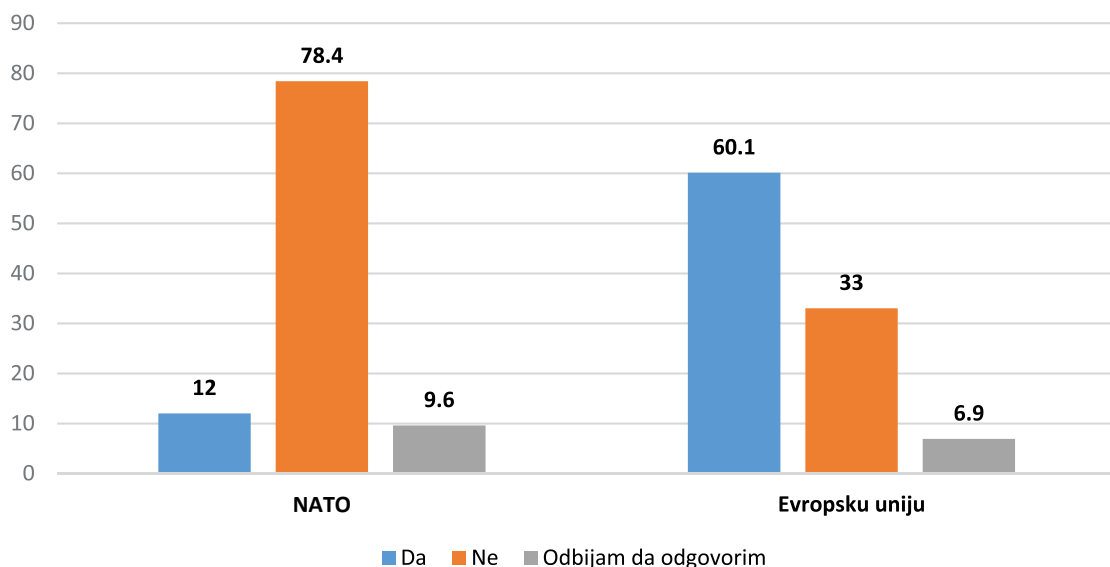
Ulaskom u NATO za 13,2% ispitanika starijih od 60 godina, Republika Srpska je najveći dobitnik. To isto misli 12,6% ispitanika starosti od 44 do 59 godina, 6,0% ispitanika starosti od 30 do 44 godine i 7,3% mlađih od 29 godina. Ako BiH pristupi NATO-u od toga će profitirati Republika Srpska mišljenja je 17,6% zanatlija, 9,1% ispitanika sa završenom osnovnom školom, 8,7% onih sa završenom srednjom školom četvrti stepen i 7,7% visokoobrazovanih.

U procesu NATO integracija Hrvati su dobitnici za 27,1% stanovnika grada i 35,6% stanovnika sela. Da će ulaskom u NATO Hrvati biti najveći dobitnici smatra 36,4% ispitanika starosti od 45 do 59 godina. Isto misli 36,2% ispitanika starijih od 60 godina, 31,0% ispitanika starosti od 30 do 44 godine i 22,2% mlađih od 29 godina. Među zanatlijama nalazimo najveći procenat (46,2%) onih koji smatraju da bi ulaskom zemlje u NATO najviše profitirali Hrvati, a slijede visokoobrazovani (33,2%), potom ispitanici sa završenom srednjom školom četvrti stepen (28,0%) i oni sa završenom osnovnom školom (22,7%).

U procesu NATO integracija Bošnjaci su dobitnici za 27,5% stanovnika grada i 40,0% stanovnika sela. Ulaskom u NATO za 40,2% ispitanika starijih od 60 godina, Bošnjaci će biti dobitnici. To isto misli 37,4% ispitanika starosti od 44 do 59 godina, 33,3% ispitanika starosti od 30 do 44 godine i 24,8% mlađih od 29 godina. Među zanatlijama nalazimo najveći procenat (47,1%) onih koji smatraju da bi ulaskom zemlje u NATO najviše profitirali Bošnjaci, a slijede visokoobrazovani (35,8%), potom ispitanici sa završenom osnovnom školom (31,8%) i oni sa završenom srednjom školom četvrti stepen (29,7%).

Da će ulaskom u NATO Srbi biti najveći dobitnici smatra 12,6% ispitanika starosti od 45 do 59 godina. To isto misli 11,5% ispitanika starijih od 60 godina, 5,3% ispitanika starosti od 30 do 44 godine i 6,0% mlađih od 29 godina. Među zanatlijama nalazimo najveći procenat (19,3%) onih koji smatraju da bi ulaskom zemlje u NATO najviše profitirali Srbi, a slijede ispitanici sa završenom srednjom školom četvrti stepen (7,7%), visokoobrazovani (7,1%) i oni sa završenom osnovnom školom (4,5%).

Da li podržavate ulazak Bosne i Hercegovine u sljedeće institucije?

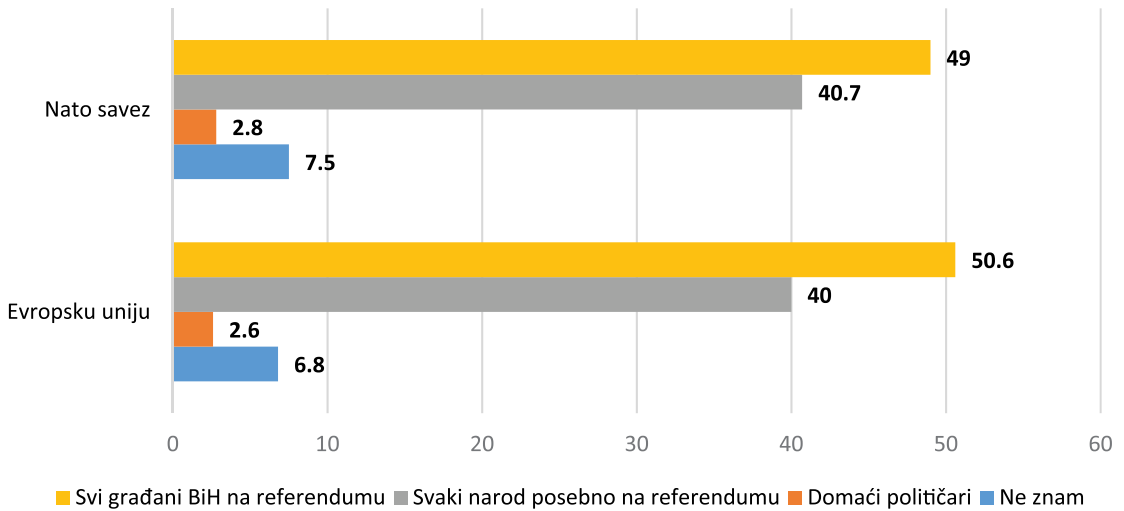
Grafikon 14.

Ulazak u EU podržava 60,1% stanovnika Republike Srpske, a u NATO 12,0%.

Među stanovnicima Republike Srpske preovladava mišljenje da svi građani BiH na referendumu treba da odluče da li će zemlja ući u EU i taj procenat je nešto veći kod stanovnika grada (52,5%) u odnosu na stanovnike sela (48,5%), s tim da su stanovnici sela u većem procentu na ovo pitanje odgovorili sa „ne znam“ (9,2%) u odnosu na stanovnike grada (4,6%). Među ispitanicima starosti do 29 godina više od polovine (53,8%) smatra da se svi građani BiH na referendumu treba da odluče o ulasku zemlje u EU. Među ispitanicima starosti od 30 do 44 godine njih 50% smatra da se o ulasku u EU treba izjasniti referendumom svaki narod posebno. Kod ispitanika starijih od 45 godina dominira mišljenje (oko 53%) da se svi građani BiH na referendumu moraju o tom pitanju izjasniti.

Ulazak u NATO više podržavaju muškarci (14,2%) nego žene (9,8%) i ta razlika je na granici statističke značajnosti. Među stanovnicima Republike Srpske preovladava mišljenje da domaći političari treba da odluče da li će zemlja ući u NATO i taj procenat je nešto veći kod stanovnika grada 4,0% u odnosu na stanovnike sela 1,5%, s tim da su stanovnici sela u većem procentu na ovo pitanje odgovorili sa „ne znam“ (9,8%) u odnosu na stanovnike grada (5,4%). Među ispitanicima starosti do 29 godina više od polovine (53,0%) smatra da svi građani BiH na referendumu treba da odluče o ulasku zemlje u NATO. Među ispitanicima starosti od 30 do 44 godine njih 41,0% smatra da se o ulasku u EU treba izjasniti referendumom svaki narod posebno. Kod ispitanika starijih od 45 godina dominira mišljenje (oko 51,7%) da se svi građani BiH na referendumu moraju o tom pitanju izjasniti.

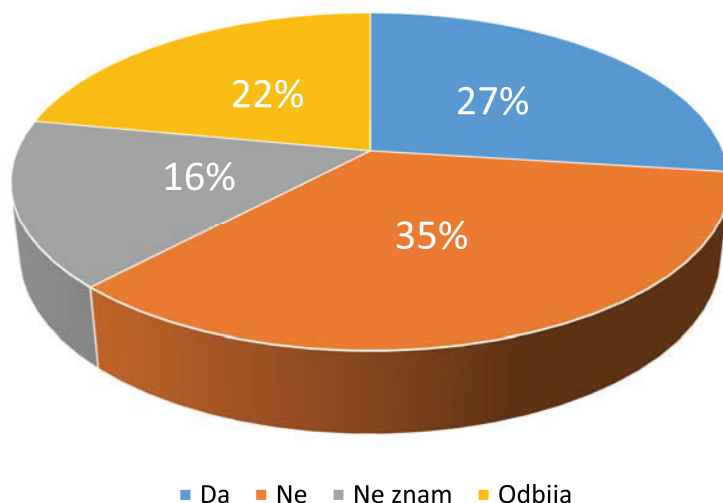
Po vašem mišljenju, da li građani BiH na referendumu ili domaći političari treba da odluče da li će Bosna i Hercegovina ući u sljedeće institucije?

Grafikon 15.

Svi građani BiH treba da odlučuju na referendumu o ulasku u NATO i EU (oko 50%), mada je veliki procenat i onih koji smatraju da to treba da uradi svaki narod na sopstvenom referendumu (oko 40%).

Ako bi Srbija pristupila NATO-u da li to treba da učini i Bosna i Hercegovina?

Grafikon 16.

Stanovnici Republike Srpske imaju podijeljeno mišljenje o tome šta BiH treba da uradi ako Srbija postane članica NATO-a.

Njih 27% smatra da u tom slučaju BiH treba da postane dio NATO-a, 35,0% odbija tu mogućnost, dok 38% nema jasan stav o tome.

U slučaju da Srbija uđe u NATO to treba da učini i BiH smatra 30,8% stanovnika grada i 23,3% stanovnika sela, istovremeno ovoj ideji se protivi 37,5% stanovnika grada i 32,3% sela. Sasvim je jasno da stanovnici gradova u Republici Srpskoj imaju izraženije stavove po ovom pitanju nego stanovnici sela, što se takođe veoma dobro može vidjeti kod odgovora „ne znam“ i „odbija“. Ako bi prva Srbija pristupila NATO-u to bi trebalo da učini i Bosna i Hercegovina mišljenja je 33,2% ispitanika starosti od 45 do 59 godina, 28,2% ispitanika mlađih od 29 godina, 24,7% ispitanika starijih od 60 godina i 22,3% ispitanika starosti od 30 do 44 godine.

FOKUS GRUPE

Tokom istraživanja stavova građana Republike Srpske o procesu evroatlantskih integracija organizovane su i tri fokus grupe, koje su činili studenti Univerziteta u Banjaluci, studenti Univerziteta u Istočnom Sarajevu i članovi Boračke organizacije Republike Srpske. Navodimo rezultate prikupljenih podataka.

STUDENTI - BANJALUKA

Fokus grupa sa studentima u Banjaluci održana je 11. decembra u 15:00 časova.

U radu fokus grupe učestvovalo je devet studenata, od kojih je šest muškaraca i tri žene, pripadnika različitih godina starosti i sa različitih fakulteta.

Uslovi za održavanje fokus grupe bili su zadovoljavajući. Ispitanici su samo donekle znali o čemu će se tačno razgovarati i nisu mogli unaprijed da pripreme svoja izlaganja. Atmosfera tokom rada fokus grupe bila je opuštena i stekao se utisak da su učesnici bili iskreni.

STUDENTI - ISTOČNO SARAJEVO

Fokus grupa sa studentima Univerziteta u Istočnom Sarajevu održana je 21. decembra u 13:00 časova.

U radu fokus grupe učestvovalo je 10 studenata, od kojih je osam muškarca i dvije žene. Svi su bili različitih godina starosti i sa različitih fakulteta.

Uslovi za održavanje fokus grupe su bili zadovoljavajući. Ispitanici su samo donekle znali o čemu će se tačno razgovarati i nisu mogli unaprijed da pripreme svoja izlaganja. Atmosfera tokom rada fokus grupe je bila opuštena i stekao se utisak da su učesnici bili iskreni.

BORCI VOJSKE REPUBLIKE SRPSKE - BANJALUKA

Fokus grupa sa članovima Boračke organizacije Republike Srpske sa sjedištem u Banjaluci održana je 14. decembra u 9:00.

U radu fokus grupe je učestvovalo 11 pripadnika Vojske Republike Srpske, od kojih je pet bilo ranjeno, dva su bila zarobljena, pripadnici su različitih starosnih grupa, obrazovanja i imaju različit izbjeglički status. U ratu su proveli između tri i četiri godine.

Uslovi za održavanje fokus grupe su bili zadovoljavajući. Ispitanici su samo donekle znali o čemu će se tačno razgovarati i nisu mogli unaprijed da pripreme svoja izlaganja. Atmosfera tokom rada fokus grupe je bila opuštena i stekao se utisak da su učesnici bili iskreni.

SAŽETAK

Na osnovu prikupljenih podataka navodimo sažetak stavova i mišljenja učesnika sve tri fokus grupe:

Asocijacije na NATO

Studentima Univerziteta u Banjaluci i Univerziteta u Istočnom Sarajevu, kao i članovima Boračke organizacije RS najčešće asocijacije na NATO su bile:

Milosrdni anđeo, bombardovanje Srbije, oboreni „nevidljivi“ avion kod Goražda, zlo i naopako, ubice, rat, zločin, teror, SAD, vojne intervencije, nametanje svog sistema vrijednosti, osiromašeni uranijum, gubitak suverenosti, svjetski policajac, diktatura, agresija, bombardovanje, žrtve, Srbija, Milica Rakić.

Od neutralnih asocijacija spomenute su:

Odbijanje političke elite da govori o tome, vojni savez, Zapad, stabilnost, sukob NATO-Rusija, Hladni rat i geopolitika, organizacija, vojska, SAD,

Samo po jedan učesnik iz obje fokus grupe je imao pozitivan ili neutralan stav prema NATO-u.

Pripadnici Boračke organizacije RS koji su učestvovali u fokus grupi nisu imali niti jednu pozitivnu asocijaciju prema NATO-u.

Znanje o NATO-u

Učesnici svih fokus grupa su pokazali da nemaju dovoljno znanja ni informacija kada je u pitanju NATO. Ne znaju njegovu istoriju, a još manje imaju znanja o savremenim dešavanjima. O ovom savezu donose zaključke najčešće na osnovu dešavanja iz 90-ih godina imajući u vidu bombardovanje Republike Srpske i Srbije.

Stiče se utisak da učesnici fokus grupa nisu zainteresovani da svoja znanja prodube ili da se detaljnije informišu o trenutnim dešavanjima.

Najčešće se informišu putem: medija, roditelja, interneta, portala, društvenih mreža.

Za najveći broj ispitanika NATO se izjednačava sa SAD i gleda se na njega kao na protivtežu Rusiji.

Svi ispitanici smatraju da se intervencija NATO-a tokom koje je bombardovana Srbija nazivala „Milosrdni anđeo“.

Učesnici fokus grupa su tokom razgovora spominjali bombardovanje osiromašenim uranijumom, ali priznaju da o tome ne znaju mnogo. Smatraju da je osiromašeni uranijum glavni krivac kada se radi o povećanju oboljelih od raka na teritoriji Republike Srpske.

Vrlo malo znaju o misijama vojnika BiH u inostranstvu, kao i o učešću vojski susjednih zemalja koje su u NATO-u u različitim misijama.

Dok su studenti naglasili da ih puno ne interesuje ova tema, te da ne osjećaju potrebu da se dodatno informišu, članovi Boračke organizacije su pokazali interesovanje za učestvovanje na javnim tribinama na temu NATO integracija.

Dobre i loše strane ulaska u NATO

Kada je riječ o dobrim i lošim stranama ulaska u NATO, velika većina ispitanika ističe samo negativne strane.

Dok studenti u Banjaluci i Istočnom Sarajevu navode i pozitivne strane, članovi Boračke organizacije RS nemaju posebno pozitivan stav prema ovoj temi.

Kao pozitivna strana ulaska u NATO najčešće se navodi:

- bezbjednost BiH, jer je NATO garant mira,
- ekonomski rast kao rezultat toga,
- zaštita od vanjskih neprijatelja,
- modernizacija vojske,
- povezivanje zemalja i solidarnost koja proizilazi iz toga.

Spisak negativnih posljedica je duži, pa tako ispitanici navode sljedeće:

- porast javnog duga i BDP-a zemalja u regionu (Hrvatska, Albanija, Crna Gora) koje su nedavno postale članice NATO-a,
- vojne troškove koji bi iznosili 2% bruto nacionalnog dohotka, mada mnoge zemlje to ne poštuju,
- navode nepostojanje unutrašnjeg konsenzusa tri etničke grupe u BiH oko ulaska u NATO,
- gubitak suverenosti tj. smanjena mogućnost da BiH samostalno odlučuje o nekim a nju važnim pitanjima i nemogućnost da se kontroliše sopstvena teritorija,
- u ovaj savez se lako ulazi, ali ga je teško napustiti,
- ulaskom u NATO sami sebi crtamo metu kod različitih terorističkih grupa,
- mi smo mala zemlja, nebitna u ovom savezu i naše riječi niko ne bi slušao, pogotovo važni igrači u tom savezu.

Zašto je NATO-u stalo do ulaska BiH u savez?

Na ovo pitanje slično su odgovorile sve grupe učesnika te dale sljedeće zaključke:

- jedan dio njih smatra da je NATO-u stalo do teritorije, a ne do građana i države,
- da smo odlični za različite eksperimente, a to je njima potrebno,
- drugi dio njih smatra da je BiH atraktivna ovom vojnom savezu zbog položaja zemlje i geopolitike,
- treći smatraju da NATO ulaskom BiH u taj savez smanjuje uticaj Rusije i Kine na Balkan i Evropu i
- zbog slanja vojnika u misije.

NATO bombardovanje Republike Srpske i Srbije

Učesnici u fokus grupama svoje znanje o NATO bombardovanju Republike Srpske i Srbije zasnivaju na informacijama koje dobijaju putem medija.

Znaju koliko je trajalo bombardovanje Srbije i Republike Srpske, donekle znaju i koji su povodi za to, ali ne znaju broj žrtava. Smatraju da je NATO gađao s predumišljajem civile i gradove.

Vjeruju da se ta akcija zvala „Milosrdni anđeo“ i da je bilo selektivno bombardovanje, prvo navodeći, da su gađani civilni objekti, fabrike, mostovi, bolnice, televizija, a potom govore i o vojnim ciljevima.

Kao razloge bombardovanja navode:

- Srbija je bombardovana zbog Kosova, a razlozi su različiti (destabilizacija regiona, postavljanje svojih baza blizu Rusije),
- uništavanje ekonomije da bi se jeftino privatizovala.

Često se u razgovoru sa učesnicima spominje opasnost od osiromašenog uranijuma kojim je NATO „bombardovao“ Srbe u Republici Srpskoj i Srbiji i to se povezuje sa porastom oboljelih od karcinoma, deformisanošću kod novorođenčadi, oboljenja pluća, zagađenja vode, zemlje i hrane.

Oni se o „osiromašenom uranijumu“ i posljedicama po zdravlje čovjeka informišu putem medija.

Šta je najbolje za BiH?

Učesnici sve tri fokus grupe smatraju da je najbolje da BiH ostane vojno neutralna. Za savez sa NATO-om je dva od devet ispitanika, a isti je omjer i kod predloženog saveza sa Rusijom, kada je u pitanju fokus grupa studenata iz Banjaluke.

Učesnici iz sve tri fokus grupe nemaju dilemu da bi BiH mogla da uđe u Evropsku uniju, iako nije članica NATO-a.

Ko treba donijeti odluku o ulasku BiH u NATO?

Svi su saglasni da bi trebalo da odluči narod na referendumu koji bi se održao posebno u oba entiteta.

Pored ovog mišljenja članovi Boračke organizacije RS smatraju da će ipak političari odlučiti o daljem putu BiH.

Studenti naglašavaju i potrebu održavanja javnih tribina i edukacija prije referenduma, jer su svjesni da posjeduju malo znanja o ovom pitanju da bi mogli da donesu konačnu odluku.

